

To bid or not to bid, that cannot be the question!

december 2017

Stel je voor...

Je bent verantwoordelijk voor de verkoopafdeling van een jong en dynamisch bedrijf dat actief is in een bloeiende sector. De concurrentie in deze sector is zwaar en je moet je winstmarges inkrimpen om nieuwe klanten aan te trekken.

Je komt te weten dat één van je belangrijkste klanten op korte termijn een aanbesteding zal uitschrijven voor een omvangrijke opdracht. Je komt tevens te weten dat drie van je concurrenten ook zullen inschrijven.

Indien je erin slaagt om deze aanbesteding binnen te halen en je een mooie winstmarge weet te realiseren, zal je je collega's en je baas verbazen. Vermoedelijk krijg je dan een aanzienlijke bonus. Je bedenkt een plan waardoor de betrokken klant geen andere keuze zal hebben dan de opdracht aan jouw bedrijf te gunnen.

Je gaat meteen aan de slag. Je contacteert voormalige collega's en contacten bij je drie concurrenten. Je stelt hen voor om deze aanbesteding alsook de drie volgende binnen jullie sector te verdelen onder de vier bedrijven. Voor de eerste aanbesteding wordt ervoor gezorgd dat de opdracht aan jouw bedrijf

• • • contrast • • • •

gegund wordt: één van de concurrenten dient geen offerte in en de andere twee dienen een duurdere dan die van jou in. De drie volgende aanbestedingen zullen op een gelijkaardige manier telkens aan één van de concurrenten worden gegund. Het resultaat zal zijn dat elk bedrijf tijdens de volgende vier aanbestedingen één contract toegewezen krijgt.

Je informeert het juridisch departement over dit plan van aanpak en tot je verbazing krijg je nul op het rekest: jouw plan zou immers resulteren in een illegaal kartel in de vorm van *bid rigging*. Je kan je oren niet geloven. Hoezo *bid rigging*, hoezo illegaal kartel?

Even verduidelijken.

Het mededingingsrecht verbiedt ondernemingen handelingen te stellen die de concurrentie vervalsen. Overeenkomsten tussen concurrenten waarbij zij de markt onder elkaar verdelen, is zo een vervalsing. Dergelijke afspraken zijn kartels en vormen zeer ernstige inbreuken op het mededingingsrecht.

In het kader van aanbestedingen spreekt men voor dergelijke marktverdelingspraktijken van "*bid rigging*" of aanbestedingsvervalsing.

Bid rigging kan verschillende vormen aannemen:

- De concurrenten komen op voorhand overeen wie een reële offerte indient en wie een valse offerte indient (d.w.z. een niet-competitieve offerte waarvan men op voorhand weet dat het niet aanvaard zal worden door de opdrachtgever);
- De concurrenten zetten een rotatiesysteem op waarbij ze overeenkomen wie onder welke voorwaarden zal deelnemen aan toekomstige aanbestedingen, zodat elk partij op zijn beurt een opdracht "wint";
- De concurrenten komen overeen wie zich onthoudt van het indienen van een offerte of deze zal intrekken zodat de ander een grotere kans heeft de opdracht gegund te krijgen;
- De concurrenten wijzen specifieke regio's toe waarbij ze overeenkomen niet deel te nemen aan aanbestedingen die plaatsvinden buiten de eigen regio.

Bid rigging overeenkomsten omvatten vaak mechanismen voor het berekenen en verdelen van de extra winsten die de "winnaar" heeft behaald door de hogere prijzen die hij heeft kunnen bekomen van de opdrachtgever. De concurrenten die zich hebben onthouden of een valse offerte hebben ingediend kunnen bijvoorbeeld worden gecompenseerd via een onderaannemingsovereenkomst of het leveren van goederen of diensten aan het gegunde bedrijf.

Deelname aan *bid rigging* kan zware gevolgen hebben. Mededingingsautoriteiten kunnen boetes opleggen die oplopen tot 10% van de wereldwijde omzet van de groep waartoe de karteldeelnemer behoort. In België kan ook een administratieve boete worden opgelegd van maximum 10.000 euro aan

• • • contrast • • • •

de personen die betrokken waren bij deze praktijken. Tot slot kan deelname aan *bid rigging* in het kader van overheidsopdrachten leiden tot strafrechtelijke sancties (gevangenisstraf en strafrechtelijke geldboetes).

De Europese Commissie legde reeds in 2007 en 2008 zware boetes op wegens *bid rigging* in het “liftenkartel” (bijna 1 miljard euro) en “verhuizerskartel” (bijna 33 miljoen euro). In Frankrijk leidde het “yoghurt-kartel” tot boetes van bijna 200 miljoen euro, waaronder voor *bid rigging*. In mei 2017 heeft de Belgische Mededingingsautoriteit voor het eerst een boete van 1,8 miljoen euro opgelegd voor *bid rigging* aan vijf bedrijven die betrokken waren bij dergelijke afspraken in het kader van een overheidsopdracht uitgeschreven door Infrabel, de beheerder van de Belgische spoorweginfrastructuur. Infrabel heeft hierop aangekondigd dat het van plan is om schadevordering te vorderen van de betrokken bedrijven.

Concreet:

- Het mededingingsrecht vereist dat ieder bedrijf autonoom en onafhankelijk van haar concurrenten deelneemt aan aanbestedingsprocedures. Het is daarbij irrelevant of de aanbesteding wordt georganiseerd door een overheidsinstantie, een openbaar bedrijf of een privébedrijf.
- Word je benaderd door een concurrent met het verzoek deel te nemen aan aanbestedingsvervalsing (*bid rigging*), neem dan onmiddellijk contact op met het juridisch departement. Legal zal een schriftelijke reactie voorbereiden waarin je bedrijf zich distantieert van dit verzoek en duidelijk stelt dergelijke verzoeken niet meer te willen ontvangen.

Meer weten?

- Klik [hier](#) voor het persbericht (2007) van de Europese Commissie omtrent het liftenkartel.
- Klik [hier](#) voor het persbericht (2008) van de Europese Commissie omtrent het verhuizerskartel.
- Klik [hier](#) voor het persbericht (2015) van de Franse mededingingsautoriteit omtrent het yoghurt-kartel.
- In december 2016 heeft de Belgische Mededingingsautoriteit een gids gepubliceerd over *bid rigging* in het kader van overheidsopdrachten. Klik [hier](#) om deze gids te raadplegen.
- In mei 2017 veroordeelde de Belgische Mededingingsautoriteit vijf bedrijven wegens deelname aan *bid rigging* praktijken in het kader van een aanbesteding uitgeschreven door Infrabel. Klik [hier](#) om deze beslissing te raadplegen.